

(НЕ)ЕФИКАСНОСТ МЕЂУНАРОДНОГ КРИВИЧНОГ СУДА НА ПРИМЕРУ СИТУАЦИЈЕ У ДРЖАВИ ПАЛЕСТИНИ

Апстракт: У нашем раду смо обрадили један од случајева који је тренутно у надлежности Међународног кривичног суда, а то је Ситуација у држави Палестини. Фокусирали смо се на захтев тужилоца за прокретање истраге и његову, по нашем мишљењу, лошу аргументацију. У раду су обрађене главне тезе захтева, попут питања да ли је Палестина држава или није и то по којим критеријумима. Циљ нашег рада јесте анализирање неефикасности овог конкретне ситуације и истражање одређених аргумената који су предочени Суду, који уједно немају добру правничку аргументацију и који у овом случају излазе из сфере права и улазе у сферу политике.

Кључне речи: рат у Палестини, Међународни кривични суд, истрага, ефикасност.

1. УВОДНА РАЗМАТРАЊА О МЕЂУНАРОДНОМ КРИВИЧНОМ СУДУ

Међународна заједница је одувек настојала да санкционише најтежа кривична дела против међународне заједнице и поводом тога су оснивани различити *ad hoc* трибунали попут Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију, Међународног кривичног трибунала за Руанду и других. Кроз време се показало да пракса и деловање ових *ad hoc* трибунала није давала најбоље резултате¹ и међународна заједница је настојала да оснује

---

^{*} Студент четврте године основних академских студија, Правни факултет Универзитета у Београду, maricamicic001@gmail.com.

¹ Као неке од примера бисмо навели неконзистентност шта представља изворе права по којима суд сме да суди, што се види у случају *Prosecutor v. Aleksovski*, у жалбеном поступку. Више о томе: А. Cassese *et al.*, *International Criminal Law, cases & commentary*, Oxford University Press Inc., New York, 2011, 22–26. Исти аутори

стално тело, односно суд, који ће бити надлежан за најтежа кривична дела која су од значаја за целокупну међународну заједницу. Након дугог залагања дошло је до оснивања сталног Међународног кривичног суда (у даљем тексту МКС или Суд).² Критике које су раније биле упућиване *ad hoc* облицима међународног кривичног правосуђа, да се њихова надлежност треба засновати само на уговору,³ превазиђене су 17. јула 1998. године када је усвојен Римски статут Међународног кривичног суда.⁴ Иако он тренутно броји 124 потписнице, може се констатовати да је на почетку једна од држава која је одбила да буде потписница Римског статута Израел,⁵ а такође се може увидети да он и даље није постао члан Римског статута, због чега МКС не може да заснује надлежност на његовој територији.⁶

на другом месту обрађују и случајеве *Prosecutor v. Tadić*, *Prosecutor v. Brđanin*, *Prosecutor v. Martić*, где је као вид одговорности употребљен институт заједничког злочиначког подухвата. Коришћење овог облика одговорности је оправдавано наводима да заједнички злочинички подухват представљао обичајно право, па самим тим суд сме да се позива на њега при доношењу одлуке. Више о томе: *ibid.* 335–351. На становишту да су ови судови имали лошу праксу стоје и други аутори. В. Banović, S. Bejatović, V. Turanjanin, *Međunarodno krivično pravo*, Pravni fakultet, Institut za pravne i društvene nauke, Kragujevac, 2020, 61.; В. Petrović, D. Jovašević, *Međunarodno krivično pravo*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2010, 84; М. Крећа, *Међународно јавно право*, тринаесто допуњено издање, Правни факултет Универзитета у Београду, Центар за издаваштво, Београд, 2022, 685.

- 2 Како Шкулић наводи, међународна заједница је имала бројне неуспеле покушаје, у виду *ad hoc* трибунала, и напакон успела да оформи стални међународни кривични суд. Овде је међународна заједница тежила да се оформи једно тело које ће бити независно, како од других тела у оквиру Уједињених нација, тако и од политичког утицаја. М. Шкулић, *Међународно кривично право*, друго издање, Правни факултет, Београд, 2022, 138–139. Такође један од покретача оснивања сталног МКС–а била је ограниченост дотадашњих трибунала који су били оснивани како би се судило на једном ограниченом подручју, што се и види из нпр. Трибунала за бившу Југославију који је имао надлежност само у односу на кривична дела која су извршена на територији бивше Југославије: V. Degan, B. Pavišić, *Međunarodno kazneno pravo*, Pravni fakultet sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2005, 429.
- 3 Из овога се изводи закључак да државе које нису наклоњене овој идеји, неће имати дужност да буду потписнице Римског статута, односно неће морати да пристану да суд сме да заснива надлежност на њиховој територији. То се и види, јер иако је на почетку било 121 држава потписница, њих седам је гласало против, а 21 су биле уздржане. *Ibidem.*
- 4 Rome Statute of the International Court, *United Nations, Treaty Series*, vol. 2187, No. 38544. Србија је такође потписница и ратификовала је Римски статут, Закон о потврђивању Римског статута Међународног кривичног статута, *Службени лист ЦРЈ – Међународни уговори*, бр. 5/2001.
- 5 Поред њега, и друге велике државе (САД, Кина, Русија, Индија) и даље нису приступиле Римском стауту. В. Janković, Z. Radivojević, *Međunarodno javno pravo*, osmo izmenjeno i dopunjeno izdanje, Punta, Niš, 2019, 294.
- 6 Списак држава чланица Римског статута доступан је на званичној старници МКС–а, https://Последњи_приступicc-cpi.int/states-parties#I. Последњи приступ: 20. март 2024.

О самој надлежности МКС-а је писано доста, а за потребе овог рада навешћемо само главне тезе, како би даља анализа конкретног случаја између Палестине и Израела била олакшана. Надлежност МКС-а се може рашчланити на четири врсте, а то су: 1) стварна надлежност; 2) месна надлежност; 3) временска надлежност и 4) функционална надлежност. Ми ћемо се у даљем текст фокусирати само на стварну и месну надлежност.

Под стварном надлежношћу се мисли на кривична дела о којима суд сме да донесе мериторну одлуку и везано за то се наводи његова основна и допунска стварна надлежност.⁷ Основна стварна надлежност МКС-а обухвата најтежа кривична дела против међународне заједнице у која спадају: 1) злочин геноцида, 2) злочини против човечности, 3) ратни злочини и 4) злочин агресије.⁸ У оквиру опште надлежности треба напоменути да се и она технички дели на две различите надлежности, односно да се надлежност за прва три кривична дела заснива на један начин, док се за злочин агресије прописују посебни услови заснивања надлежности.⁹

Месна надлежност МКС-а је ограничена на државе које су прихватиле његову надлежност и за заснивање надлежности није неопходно да су је све државе у питању прихватиле, већ је довољно да макар једна од њих то

7 Допунска надлежност је она која не спада у основну и ту заправо спадају кривична дела која су везана за сам поступак који се одвија пред МКС-ом. М. Шкулић, *op. cit.*, 328. Имајући у виду да ова надлежност није од значаја за наш рад, њу нећемо обрадити у овом раду.

8 Чланови 6, 7, 8 и 8bis Римског статута.

9 У погледу злочина агресије, МКС дуго није могао да заснује своју надлежност. Ово је било оправдавано чињеницом да се међународна заједница дуго спорила око дефинисања овог кривичног дела, па је самим тим дошло до вида компромиса да се ово питање остави за касније: М. Бабић, *Међународно кривично право*, друго издање, Правни факултет, Бања Лука, 2021, 178–179.; V. Degan, B. Pavišić, *op. cit.*, 433. Детаљније разлоге изостављања одредби о кривичном делу агресије видети у: А. Шкундрић, *Агресија као злочин у пројивив мира*, мастер рад, Универзитет у Београду – Правни факултет, Београд, 2022, 54–62; А. Шкундрић, *Надлежност међународних кривичних судова и трибунала*, мастер рад, Универзитет у Београду – Правни факултет, Београд, 2021, 109–115; К. Арсић, „Агресија као међународно кривично дело с освртом на надлежност Међународног кривичног суда”, *Раскрића међународној кривичној и кривичној праву – реформа правосудних закона Републике Србије* (ур. М. Шкулић, И. Миљаш, А. Шкундрић), Удружење за међународно кривично право и Универзитет у Београду – Правни факултет, Београд, 2023, 267. Како Шкулић наводи: „Агресија дуго није била дефинисана у Римском статуту и у Елементима кривичних дела (као допуњујућем извору материјалног кривичног права уз Римски статут), што је довело до „чудне” ситуације да се један део стварне надлежности сталног Међународног кривичног суда (ИСС), дуго није могло ни под којим условима ефективно остварити, те се своди на својеврсну „голу” норму.” М. Шкулић, *op. cit.*, 284. Проблематика се не зауставља овде, већ се јавља и код питања да ли је неопходно да Савет безбедности потврди да се ради о злочину агресије, како би тужилац уопште могао да започне или настави истрагу: *ibid.*, 283–284.

уради.¹⁰ Овакав услов је другачији у односу на злочин агресије, где је према већинском мишљењу потребна сагласност и наводне државе-агресора и наводне државе-жртве.¹¹ Такође битна напомена јесте да се ово односи само за поступке које је иницирала држава чланица Римског статута или поступке где је тужилац самоиницијално покренуо истрагу (истрага *proprio motu*). Ово је битно зато што и Савет безбедности има право да иницира истрагу, где заправо има моћ да прошири надлежност Суда на државе и држављане држава нечланица.¹²

2. ПИТАЊЕ НАДЛЕЖНОСТИ СУДА НА ТЕРИТОРИЈИ ПАЛЕСТИНЕ

2.1. Оправданост тужиоцевог захтева за покретање истраге

Палестина је 1. јануара 2015. године прихватила надлежност МКС-а за наводне злочине који су извршени на окупираној територији Палестине. Поводом тога је депоновала инструменте давања сагласности на одредбе Римског статута Генералном секретару Уједињених нација 2. јануара 2015. године којима приступа Римском статуту, са тим да ће он за њу ступити на снагу 1. априла 2015. године.¹³

Овим је омогућено тужиоцу да покрене истрагу поводом наводних кривичних дела која су извршена на територији Палестине. Тужилац је на основу дотадашњих сазнања одлучио да 22. јануара 2020. године поднесе Суду захтев како би добио одобрење да започне истрагу на територији

10 Прихватање надлежности Суда је могуће учинити тако што ће држава постати чланица Римског статута или уколико није чланица, тако што ће путем посебног споразума са Судом или изјавом депоноване код регистра прихватити надлежност Суда у погледу конкретног злочина. Р. Етински, *Међународно јавно право*, Службени гласник, Београд, 2010, 344.

11 Поводом заснивања надлежности за ово кривично дело се током времена долазило до различитих решења, али оно које је према мишљењу већине чланица Римског статута најбоље, јесте да ће бити могуће заснивање надлежности само уколико су чланице ратификовале или на други начин приступиле каснијим амандманима који су се односили на ово кривично дело. Притом, уз ово се наглашава да ни једна од њих не би смела да искористи *opt-out* опцију, односно да иако је приступила новим амандманима, није себе изузела из надлежности за злочин агресије. Више о томе: С. McDougall, *The Crime of Aggression under the Rome Statute of the International Criminal Court*, second edition, Cambridge University Press, New York, 2021, 325–326.

12 Резолуција Савета безбедности 1593 (2005).

13 Уједињене нације, Генерални секретар Уједињених нација, *State of Palestine: Accession*, 6. јануар 2015. год., доступно на: <https://treaties.un.org/doc/publication/cn/2015/cn.13.2015-eng.pdf>. Последњи приступ: 20. март 2024.

Палестине.¹⁴ Проблем са овим захтевом јесте што се њиме заправо не тражи директно одобрење да ли тужилац може или не може да започне са истрагом, већ се то питање поставља индиректно у виду да ли Суд уопште има надлежност на територији државе Палестине и шта све спада под ту територију. У том смислу тужилац наводи да се овим улази у веома комплексну ситуацију између правног и фактичког питања, где наводи да је разлог томе чињеница да је територија Палестине окупирана.¹⁵ Иако тужилац наводи да не постоји ефективна контрола над територијом и да на међународном нивоу није решено питање да ли се Палестина сматра државом, тражи од Суда да се изјасни да ли он заиста има надлежност над територијом окупиране Палестине, прецизније над територијама Западне обале, Газе и Источног Јерусалима.¹⁶

Поставља се питање зашто би тужилац уопште постављао овакво питање, јер сам тужилац наводи да Римски статут не захтева од тужиоца, нити Суда да преиспитују да ли Суд има надлежност на територији или држављанима државе чланице, зато што се она за потребе Суда сматра државом и њеним чланством Суд има право да заснује надлежност. Једино када ће бити неопходно да се ово утврди јесте уколико Веће процени да постоји потреба за тим.¹⁷ Поводом захтева тужиоца, Суд је одобрио да 9 држава и 34 *amici curiae* дају изјаве и изнесу своје мишљење поводом спорних питања.¹⁸

На становишту да је ово апсолутно непотребно питање стоји пар *amici curiae*, углавном представници жртава из Палестине. Један од главних аргумената јесте да је, пре свега, ово непотребан захтев и у том смислу наводи се да Римски статут више не захтева да претпретресно веће одобри спровођење истраге *proprio motu*. Оваква мишљења се базирају на чињеници да тужилац

14 *Prosecution request pursuant to article 19(3) for a ruling on the Court's territorial jurisdiction in Palestine*, бр. ICC-01/18-12, 22. јануар 2020. доступно на: <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-12>, Последњи приступ, 3. април 2024.

15 У том смислу наводи се да су Западна обала и Газа окупиране, а самим тим да Палестина нема ефективну контролу над тим територијама. Уз то се додаје и да је Источни Јерусалим припојен Израелу, што додатно подржава чињеницу да Палестина нема ефективну контролу чак ни над том територијом за коју тврди да јој припада. *ibid.*, пара. 5.

16 *Ibidem*.

17 *Ibid.*, пара. 101. Овде бисмо нагласили да је тужилац самоиницијативно поставио ово питање пред Судом, чиме се негира оно што је управо објашњено. Да је он затражио дозволу да започне са истрагом, па да је Веће нашло да је прво неопходно утврдити надлежност Суда над територијом Палестине, онда би његово поступање имало смисла. У тренутној ситуацији није баш најлогичније зашто би тужилац без икаквог претходног отпора сам покренуо ово питање, а да притом у исти мах покушава да аргументује зашто Суд има надлежност.

18 Списак свих наведених држава и лица, као о томе коме није одобрено да поднесе мишљење је могуће прочитати у: *Decision on Applications for Leave to File Observations Pursuant to Rule 103 of the Rules of Procedure and Evidence*, бр. ICC-01/18-63, 20. фебруар 2020. доступно на: <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-63>, Последњи приступ, 3. април 2024, пара. 53. и 55. Такође, имајући у виду бројност поднетих мишљења, у раду ћемо поменути само неке.

треба да буде независан орган, како у односу на спољни утицај, тако и у односу на Суд.¹⁹ Проблем је што овај аргумент није у потпуности тачан, јер иако тужилац треба да буде самосталан у свом раду,²⁰ он и даље, ако нађе да има основа за спровођење истраге, мора Већу које води претходни поступак поднети захтев за спровођење истраге.²¹ Сматрамо да су ове изјаве ипак засноване на погрешном тумачењу права и на основу тога закључујемо да је то један од разлога зашто се у једној изјави наводи да суд алтернативно треба или да одбаци захтев или да га усвоји као основан, у смислу да суд може засновати надлежност.²²

Такође, као један алтернативан аргумент се додаје и да је овакав захтев преурањен, па самим тим треба и да буде одбачен. Под тим се подразумева да у овој фази није могуће, а ни потребно, подносити захтев за утврђивање надлежности. У том смислу се наводи члан 19, став 3. Римског статута где тужилац може да захтева од суда да донесе одлуку о надлежности или допуштености покретања и вођења кривичног поступка. У том смислу се аргументује да се то односи на фазу када се већ започне кривични поступак, а да је у тренутку подношења изјаве овај случај и даље био у фази правне ситуације.²³ И у овом случају сматрамо да се ради о погрешном тумачењу права, јер члан 19, став 1. Римског статута наводи да Суд према свом нахођењу може да испитује да ли има основа за покретање и вођење кривичног поступка у сваком конкретном случају. Овде бисмо нагласили реч „покретање”, зато што видимо да Суд може да разматра о својој надлежности и пре него што почне кривични поступак, односно пре него што почне истрага, док је у питању и даље само правна ситуација.

-
- 19 *Submission on Behalf of Palestinian Victims Residents of the Gaza Strip with confidential Annex*, бр. ICC-01/18-112, 16. март 2020. доступно на: <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-112>, Последњи приступ, 3. април 2024, пара. 64.
- 20 Чл. 42, ст. 1. Закон о потврђивању Римског статута Међународног кривичног статута.
- 21 Чл. 15, ст. 3. Закон о потврђивању Римског статута Међународног кривичног статута.
- 22 *Victims' Observations on the Prosecution request pursuant to article 19(3) for a ruling on the Court's territorial jurisdiction in Palestine*, бр. ICC-01/18-105, 16. март 2020. доступно на: <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-98-0>, Последњи приступ, 3. април 2024, пара. 2.
- 23 *Submission on Behalf of Palestinian Victims Residents of the Gaza Strip with confidential Annex*, бр. ICC-01/18-112, *op. cit.*, пара. 62; *Victims' Observations on the Prosecution request pursuant to article 19(3) for a ruling on the Court's territorial jurisdiction in Palestine*, бр. ICC-01/18-105, *op. cit.*, пара. 2. Овде бисмо нагласили да је *Ситуација у Палестини* била правна ситуација све док нису донесене одлуке о распоређивању судија у Већа која воде претходни поступак, Судаћа већа и Жалбена већа. *Decision assigning judges to divisions and recomposing Chambers*, бр. ICC-Pres-01/18-145, 16. март 2021. доступно на: <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-145>, Последњи приступ, 3. април 2024; *Decision on the Election of the Presiding Judge*, бр. ICC-PTCI-01/18-146, 23. март 2021. доступно на: <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-146>, Последњи приступ, 3. април 2024.

Даље се наводи да чл. 53, ст. 1 и чл. 19, ст. 1. Римског статута захтевају другачије степене сумње, где се за први захтева нижи степен и на основу њега тужилац може да спроводи истрагу уколико верује да је Суд надлежан, док се на други примењује виши степен сумње који је заправо потребан за одлучивање суда о надлежности.²⁴ На основу овога се даље наводи да је у овом случају тужилац једноставно заменио улогу, и да у складу са чл. 53. Римског статута он има обавезу да одмах започне са истрагом, без испитивања да ли је Суд надлежан или није. У том смислу се захтева да суд једноставно одбије овај захтев тужиоца.²⁵ Тужилац одговара на ово и слаже се да је овакво становиште исправно, али у исти мах наводи да је и степен који се захтева у чл. 19, ст. 1. Римског статута испуњен.²⁶

Овим би се само долазило до одуговлачења потупка, јер ако би се сад одлучило о надлежности Суда, ово питање би могло да се постави и у каснијим фазама поступка у виду приговора на ненадлежност.²⁷ Према одређеним наводима, правда не може бити задовољена на овај начин, јер се тиме непотребно губи време.²⁸ Тужилац на овај аргумент одговара и сматра да се не ствара никакав неравноправни однос према жртви којим би се правда избегла, већ да се отклања свака сумња да ли Суд има надлежност над територијом Палестине и самим тим је то боље утврдити што раније, односно пре него што се започне са кривичним потпупком, како се он не би прекидао због истицања приговора не-надлежност.²⁹

Због овога треба да се осврнемо на чл. 19, ст. 4. Римског статута, где се види да приговор ненадлежности или приговор допуштености покретања и вођења кривичног поступка могу бити истакнути само једном, али да Суд може, у случају изузетних околности, у истом случају одобрити да се исти захтев поново истанке. Имајући у виду да је питање статуса Палестине као државе и даље нерешено, није немогуће замислити да би то могло

24 *Victims' observations on the Prosecutor's request for a ruling on the Court's territorial jurisdiction in Palestine*, бр. ICC-01/18-99, 16. март 2020. доступно на: <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-99>, Последњи приступ, 3. април 2024, пара. 20-21.

25 *Ibid.*, пара. 22-23.

26 *Prosecution Response to the Observations of Amici Curiae, Legal Representatives of Victims, and States*, бр. ICC-01/18-131, 30. април 2020. доступно на: <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-131>, Последњи приступ, 3. април 2024, пара. 9. Овде и даље није одговорено на питање зашто би тужилац уопште самоиницијативно поднео овакав захтев, иако сматра да су испуњени услови у оба члана те због тога у овој фази још увек нема потребе за постављање оваквог питања, већ се само овлаш наводи да је испуњен услов за прихватање захтева.

27 *Submission on Behalf of Palestinian Victims Residents of the Gaza Strip with confidential Annex*, бр. ICC-01/18-112, *op. cit.*, пара. 62.

28 *Victims' observations on the Prosecutor's request for a ruling on the Court's territorial jurisdiction in Palestine*, бр. ICC-01/18-99, *op. cit.*, пара. 16.

29 *Prosecution Response to the Observations of Amici Curiae, Legal Representatives of Victims, and States*, бр. ICC-01/18-131, *op. cit.*, пара. 7-8.

да представља изузетне околности које би захтевале поновно истицање захтева.³⁰ Тужилац у том смислу наводи да није немогуће да ће поново доћи до постављања питања да ли Суд има надлежност, али у исто време наводи да ће потреба за тим бити ствар судске процене.³¹

2.2. Да ли приступ Римском статуту заснива надлежност?

Све државе имају право да приступе Римском статуту.³² У претходном излагању смо приказали да је Палестина званично приступила Римском статуту 2. априла 2015. године, тако што је депоновала инструменте давања сагласности Генералном секретару Уједињених нација. На овоме би проблем да ли је Суд надлежан или није требало да се заврши. Тужилац је имао два приступа решавању овог „проблема”. Примарано решење је аргумент да је Палестина држава чланица Римског статута и да је то довољно за заснивање надлежности, док је алтернативно решење да се она сматра државом према правилима међународног јавног права.

Прво бисмо се осврнули на питање да ли је статус државе чланице Римског статута довољан за заснивање надлежности Суда, јер сматрамо да је то једино валидно и релевантно питање за овај случај. Видимо да у захтеву за покретање истраге тужилац наглашава чињеницу да је Палестина за потребе Суда држава према Римском статуту и да самим тим Суд одмах, уколико су испуњени сви услови, може да заснује надлежност на територији или према држављанину сваке државе чланице, без потребе да држава да посебну дозволу³³ или да дође до поновног преиспитивања надлежности Суда.³⁴

30 Иако сматрамо да би се овим излазило из оквира међународног кривичног права и улазило у међународно јавно право, сматрамо да се овакав аргумент може јавити у току поступка.

31 Овде тужилац аргументује да поновно одлучивање о надлежности може представљати прилику за одбрану, где ће они имати могућност да на основу празнина у претходној одлуци о надлежности и нпр. промене чињеничног стања у новом захтеву аргументовати да Суд ипак треба да се огласи ненадлежним. *Ibidem*.

32 Чл. 125, ст. 3. Закона о потврђивању Римског статута Међународног кривичног статута.

33 Уколико би се увело правило да се надлежност не заснива самим приступом Римском статуту, већ да је потребно дати додатну дозволу за њено заснивање, онда се долази до могућности да државе изабере да приступе Римском статуту, али да не прихвате надлежност Суда, чиме се отвара могућност да творе правила за остале а да она не би могла да се примене на њих. *Prosecution Response to the Observations of Amici Curiae, Legal Representatives of Victims, and States*, бр. ICC-01/18-131, *op. cit.*, пара. 29.

34 *Prosecution request pursuant to article 19(3) for a ruling on the Court's territorial jurisdiction in Palestine*, бр. ICC-01/18-12, *op. cit.*, пара. 103. Тужилац сматра да би у складу са овим реч „држава” требало тумачити на исти начин у чл. 12, ст. 1 и ст 2.

Притом наводећи да је непотребно да Суд одлучује о томе да ли је држава чланица држава или не у смислу међународног права.³⁵

Имајући у виду да Римски статут не наводи које критеријуме држава мора да испуни како би постала чланица, одлука да ли она може приступити Римском статуту зависи од одлуке коју треба да донесе Генерални секретар Уједињених нација.³⁶ Ипак су постојала и другачија виђења у погледу услова, где је Израел као одговор на приступ Палестине Римском статуту изјавио да она не испуњава услове које свака држава мора да испуни према Римском статуту, као и услове у билатералном уговору између Палестине и Израела.³⁷ Сматрамо да се овако израженим мишљењем не негира чињеница да Римски статут ипак не прописује услове које мора да испуњава неки ентитет да би се сматрао државом, док би други аргумент, везан за билатерални уговор, могао имати основа, мада такав споразум не дира у валидност приступа Палестине Римском статуту.

Узимајући у обзир чињеницу да је Палестина депоновала инструменте давања сагласности на одредбе Римског статута и да је Генерални секретар одобрио њен приступ, Римски статут даље не захтева од Суда да се упушта у ово веома политички обојено и контроверзно питање. Овим се само наглашава да би Суд требало да се задовољи одлуком Генералног секретара и да

Римског статута. Различито тумачење би било супротно начелу ефективности, где се приступом заснива надлежност, а касније се негира природна последица заснивања те надлежности. *ibid.*, пара. 105.

- 35 Овде се наводи да Римски статут уопште не уређује шта је последица, ако суд донесе одлуку да државу чланицу не сматра државом. Тиме се долази до апсурда да ће се поставити питање „шта даље кад се утврди да није држава у општем смислу”. Овиме се долази у проблематику да је неизвесно да ли треба приступ те државе чланице сматрати невалидним, да ли ће имати право да учествују у раду Суда, али да Суд неће моћи да заснује надлежност на њиховој територији или грађанима и томе слично: *ibid.*, пара. 114. Тужилац у корист овога наводи да је Скупштина држава чланица према Палестини поступала на исти начин као и према свакој другој држави чланици још од почетка чланства: *ibid.*, пара. 106.
- 36 У том смислу се тужилац позива на чл. 125, ст. 3. Римског статута: *ibid.*, пара. 107. Овде бисмо нагласили да је Генерални секретар примарни орган која ће донети одлуку о приступу државе Римском статуту, али да је могуће да се јаве области у којима постоје нерешена питања. Овде се често долази до питања која имају политичку природу и да би се избегло да он одлучује о тако битним питањима, он има дужност да се саветује о томе са Генералном скупштином Уједињених нација. Више о томе: Summary of Practices of the Secretary-General as Depositary of Multilateral Treaties, *United Nations, Treaty Section of the Office of Legal Affairs*, vol. 15. пара. 81–99.
- 37 Уједињене нације, Генерални секретар Уједињених нација, *Rome Statute of the International Criminal Court Rome, 17 July 1998*, C.N.63.2015.TREATIES-XVIII.10., 23 јануар 2015, доступно на: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://treaties.un.org/doc/Publication/CN/2015/CN.63.2015Eng.pdf&ved=2ahUKewjInrO9ZaFAxVg_bsiHXS6AJkQFnoECBQQAQ&usq=AOvVaw081c54cpuuakdVCyjWSTaQ. asp. 28. март 2024.

остане у оквиру своје надлежности.³⁸ На овај аргумент бисмо ставили највећи нагласак, јер би Суд требало да се креће у оквирима своје надлежности и самим тим нема места испитивању да ли је нека држава чланица држава или не, по било ком притеријуму. За његове потребе је битно да је Генерални секретар донео одлуку којом се дозвољава приступ неке државе Римском статуту и он даље не би смео да улази у било какво преиспитивање такве одлуке, као што је урађено у овом случају. Сматрамо да оваквом питању уопште није било места, већ да је једино требало да се постави питање да ли наводни злочини³⁹ који су учињени на територији Западне Обале, Газе и Источног Јерусалима спадају у стварну надлежност Суда, односно да ли може да се води кривични поступак за та кривична дела.

2.3. Палестина као држава по стандардима међународне заједнице

Тужилац као алтернативно решење проблема предлаже да се, уколико Суд закључи да чињеница да је Палестина држава чланица Римског статута није довољна за заснивање надлежности, овај проблем може решити закључком да је Палестина држава по критеријумима међународног права.⁴⁰ Тужилац ово аргументује од 136 па све до 182 параграфа, где као једне од главних аргумената наводи право народа на самоопредељење,⁴¹ разлику у настанку

38 *Prosecution request pursuant to article 19(3) for a ruling on the Court's territorial jurisdiction in Palestine*, бр. ICC-01/18-12, *op. cit.*, пара. 111.

39 Овим наглашавамо реч „наводни”, јер првенствено не смемо кршити начело претпоставке невиности, а други разлог јесте чињеница да досадашње званичне пријаве кривичних дела нису јавно доступне, већ су цензурисане. То се види како из обавештења која тужилац прима на свака три месеца, која могу бити нађена на званичном сајту МКЦ-а: https://www.icc-cpi.int/case-records?f%5B0%5D=c_site_code%3A1164&page=0. Такође примери се могу наћи и у одређеним изјавама *amici curiae* попут: *Submissions on behalf of child victims and their families pursuant to article 19(3) of the statute*, бр. ICC-01/18-102, 16. март 2020. доступно на: <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-102>, Последњи приступ, 3. април 2024, пара. 14-52; *Victims' observations on the Prosecutor's request for a ruling on the Court's territorial jurisdiction in Palestine*, бр. ICC-01/18-99, *op. cit.*, пара. 7-15; *Victims' Observations on the Prosecution request pursuant to article 19(3) for a ruling on the Court's territorial jurisdiction in Palestine*, бр. ICC-01/18-105, *op. cit.*, пара. 4-27.

40 *Prosecution request pursuant to article 19(3) for a ruling on the Court's territorial jurisdiction in Palestine*, бр. ICC-01/18-12, *op. cit.*, пара. 136.

41 *Ibid.*, пара. 147-156; Као једно од фундаменталних људских права, оно ипак није независно од спољног утицаја, где се ради о политичком питању, јер ће сама будућност државе која се оснива самоопредељењем народа доста зависити од препознавања и прихватња од стране других држава. М. Shaw, *International Law*, 207-208. Исти аутор на другом месту напомиње да је питање права народа на самоопредељење тема која је разрађена у доста међународних конвенција и да је

државе према конститутивној и декларативној теорији као и критеријуме које ентитет мора да испуни да би се сматрао државом.⁴²

Неколико поднетих изјава на ово дају аргументацију која се не слаже са мишљењем тужиоца. На пример, Аустрија аргументује да, иако се она није противила приступу Палестине Римском статуту, као ни њеном приступу другим међународним организацијама или конвенцијама, то не значи да је препознаје као државу по правилима међународног права.⁴³ Немачка је имала приступ да то што је Палестина чланица у неким међународним организацијама, укључујући и Уједињене нације, не може имати као резултат закључак да је она тиме призната као држава од стране међународне заједнице и да је зато неопходно да Суд сам донесе одлуку да ли она испуњава критеријуме да буде призната као држава.⁴⁴ Чешка наводи Монтевидејску конвенцију и критеријуме које она прописује да држава мора да има како би се према међународном праву сматрала државом и поводом тога наводи да сматра да Палестина не испуњава те услове.⁴⁵

Добар део тужиоачевог захтева је обухваћен аргументовањем овог приступа, а исто тако је и доста изјава покривало ову тему. Ми сматрамо да је реч о тотално ирелевантној теми за овај случај. Иако је тужилац хтео да обезбеди сигурно прихватање од стране Суда, он са једне стране превише залази у политичка питања, а са друге стране излази из оквира међународног кривичног права и улази у домен међународног јавног права.

2.4. Непоседовање ефективне контроле

Једно од основних начела МКС-а које прописује Римски статут јесте начело комплементарности.⁴⁶ Њиме се уређује надлежност МКС-а која ће у односу на државу чланицу, која има примарну надлежност за кривично гоњење и вођење кривичног поступка, бити супсидијарна.⁴⁷ Римски статут

тима дошло до стварања обичајног права, али да је и даље тешко засновати *opinio iuris* у сваком случају. *Ibid.*, 252–254.

42 *Prosecution request pursuant to article 19(3) for a ruling on the Court's territorial jurisdiction in Palestine*, бр. ICC-01/18-12, *op. cit.*, пара. 139–147.

43 *Amicus curiae observations of the Republic of Austria*, бр. ICC-01/18-76, 15. март 2020. доступно на: <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-76>, Последњи приступ, 3. април 2024, пара. 4.

44 *Observations bz the Federal Republic of Germany*, бр. ICC-01/18-103, 16. март 2020. доступно на: <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-103>, Последњи приступ, 3. април 2024, пара. 18–25.

45 *Submission of Observations Pursuant to Rule 103*, бр. ICC-01/18-69, 12. март 2020. доступно на: <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-69>, Последњи приступ, 3. април 2024, пара. 3–4.

46 Чл. 17. Закон о потврђивању Римског статута Међународног кривичног статута.

47 М. Шкулић, *op. cit.*, 36–37. Ово је велика разлика у односу на надлежност *ad hoc* трибунала, који су могли у свакој фази поступка формално да затраже да се

уређује прихватљивост случаја, где наводи да се у конкретном случају поступак не може покренути нити водити када је: 1) истрагу водила и кривични поступак спровела држава која је надлежна за предузимање ових процесних радњи у односу на конкретно кривично дело осим ако та држава није способна да ваљано спроведе истрагу или кривични поступак; 2) истрагу је спровела држава која је надлежна да покрене истрагу и спроведе кривични поступак против одређеног лица за одређено кривично дело, а та држава је донела одлуку да не води кривични поступак против одређеног лица, осим ако је одлука донета као последица незаинтересованости или неспособности државе која води тај поступак.⁴⁸

Видимо да су, иако Суд нема примарну надлежност, уведени изузеци који имају за циљ да омогуће његову интервенцију и тиме он може да испуни своју улогу због које је основан, а то је санкционисање најтежих кривичних дела против међународне заједнице.⁴⁹ Овде бисмо нагласили да се слажемо са теоријским схватањем да ови изузеци не треба да имају нагласак на самој казни и санкционисању, већ је нагласак на кривичном поступку.⁵⁰ У овој теорији се не занемарује сама санкција, али се кроз поступак огледа да ли је она за циљ имала кажњавање или је поступак вођен само да би се испунили неопходни услови да држава има примат у вођењу истраге и кривичног поступка, односно да се онемогући надлежност МКС-а.⁵¹ Ово најбоље можемо видети у чл. 17, ст. 1, тачка 1. и 2. Римског статута, где се наглашавају неспособност или недостатак воље државе да спроведе истрагу или кривични поступак.

национални судови приклоне њиховој надлежности, односно, имали су примарну надлежност. В. Krivokapić, *Međunarodno javno pravo*, Poslovni i pravni fakultet Univerziteta "Union-Nikola Tesla": Institut za uporedno pravo, Beograd, 2017, 375.

- 48 Чл. 17, ст. 1, тачка 1. и 2. Закон о потврђивању Римског статута Међународног кривичног статута. Исти члан садржи још два алтернативно наведена случаја кад Суд не може покренути или водити поступак, али ћемо се ми, за потребе нашег рада, фокусирати само на случајеве наведене у тексту.
- 49 Како ауторке наводе, оваквим деловањем МКС-а покушава да заустави сваки вид некажњавања учиниоца најтежих кривичних дела, које се могу јавити због неспособности надлежних органа у држави која има примарну надлежност или њихове незаинтересованости. М. Konforta, М. Munivrana Vajda, М „The Principle of Complementarity in the Jurisprudence of the ICC”, *Zagrebačka pravna revija*, Том 3, бр. 1, 2014, 9–27, преузето са: <https://hrcak.srce.hr/129512>, 10.
- 50 D. Robbinson, „Three Theories of Complementarity: Charge, Sentence or process?”, *Harvard International Law Journal Online*, Vol. 52, 2012, доступно на: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2455932, 6.
- 51 Аутор наглашава да изрекнута казна може бити индикатор неправилног спровођења поступка, јер поред свих доступних може бити изречена веома блага казна, а да је притом надлежни орган имао на располагању изрицање теже казне која би била прикладнија за утврђено чињенично стање. Овде се такође нагласак ставља на чињеницу да је ово само један од показатеља, а не пресудан фактор неозбиљности поступка и да би он требало да се посматра заједно са целокупним деловањем надлежног органа: *ibid.*, 7.

Ово начело је од изузетне важности за наш случај, јер се у пар поднесака наводи да Палестина не може да делегира надлежност Суду, зато што ни она сама не поседује искључиву надлежност на територијама Западне обале, Газе и Источног Јерусалима, према решењу *Oslo II* споразума. У том смислу се наводи да на тим територијама Израел има надлежност за кривично гоњење и вођење кривичног поступка.⁵² Изузетак су Западна Обала и Газа, али и ту постоји ограничење надлежности у погледу *ratione personae*, које се огледа у немогућности да надлежни орган Палестине кривично гони или води кривични поступак против држављанина Израела, где опет искључива надлежност припада Израелу.⁵³ Због овога се наводи да, чак и кад би Суд сматрао Палестину државом за потребе Суда јер је она држава чланица Римског статута, она једноставно не би могла да делегира своју надлежност, јер је и не поседује.⁵⁴ Поводом тога се наводе три аргумента зашто је тужилац погрешно протумачио ове одредбе, а то су: 1) Израел је једини надлежан за области које експлицитно нису пренесене Палестини; 2) Израел и даље задржава надлежност за своје грађане, без обзира где је извршено кривично дело и 3) тужилац нема право да одлучује која територија је под надлежношћу Палестине, већ то могу учинити само странке споразума, односно Палестина и Израел.⁵⁵

Сматрамо апсурдним аргумент који наводи да, пошто ни Палестина на својој територији нема надлежност над држављанима Израела, самим тим не може ни пренети своју надлежност на МКС. Уколико Суд заснује надлежност, он ће бити надлежан за кривична дела која су извршена на територији државе чланице или на броду, односно ваздухоплову који носи њену заставу или алтернативно може бити надлежан за држављанина државе чланице који је окривљен за извршење кривичног дела.⁵⁶ Тиме увиђамо да је за Суд довољно

52 На које се тачно територије мисли, видети у: *Amicus Curiae Submissions of the Israel Bar Association*, бр. ICC-01/18-80, 16. март 2020. доступно на: <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-80>, Последњи приступ, 3. април 2024, пара. 16.

53 Овом приликом се цитира државни правобранилац Израела где он каже да би било правно немогуће делегирати надлежност и да се треба водити правилом *nemo plus iuris transferre potest quam ipse habet*, односно да нико не може на другог пренети више права него што сам има: *ibid.*, пара. 17.

54 *Observation with respect to the Situation of Palestine on behalf of the European Centre for Law and Justice*, бр. ICC-01/18-70, 13. март 2020. доступно на: <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-70>, Последњи приступ, 3. април 2024, пара. 47-49; У једној изјави поднетој од стране *amici curiae* се износи контрааргумент. Наводе да је једини разлог зашто немају потпуну контролу на својој територији тај што су под константном окупацијом Израела. Без потпуне контроле, они ни не могу кривично гонити учиниоце, нити да водити кривични поступак. *Victims' observations on the Prosecutor's request for a ruling on the Court's territorial jurisdiction in Palestine*, бр. ICC-01/18-99, *op. cit.*, пара. 83.

55 *Observation with respect to the Situation of Palestine on behalf of the European Centre for Law and Justice*, бр. ICC-01/18-70, *op. cit.*, пара. 51-53.

56 Чл. 12, ст. 2. Закон о потврђивању Римског статута Међународног кривичног статута.

да закључи да има надлежност на територији Палестине, а да не треба да се упушта у питање против кога Палестина сме, а против кога не сме да води кривични поступак. За њега није битно држављанство извршиоца кривичног дела, ако је оно извршено на територији на којој он има надлежност. На оваквом становишту стоји и тужилац који наводи да према чл 12, ст. 2. Римског статута МКС не мора примењивати кривичну надлежност на исти начин као и држава.⁵⁷ У том смислу један *amicus curiae* је дао тумачење истог члана наводећи да он дозвољава Суду да врши надлежност на територији државе, а не на територији на којој домаћи суд има кривичну надлежност.⁵⁸

Тужилац додатно наводи другачији приступ проблему, и у том смислу износи чињеницу да Израел који врши окупацију не може правно валидно одређивати колику ће надлежност имати држава коју окупира, нити је може на било који начин ограничавати. Овим додатно наводи да таква ограничења не могу утицати на надлежност Суда, већ једино могу представљати проблем у вези са сарадњом или комплементарношћу током кривичног поступка.⁵⁹

3. ОДЛУКА СУДА

МКС је 5. фебруара 2021. године донео одлуку којом се потврђује да он има надлежност на територији Палестине и то на основу примарног предлога тужиоца, односно да Суд има надлежност на територији Палестине зато што је она држава чланица Римског статута. Овде се Суд у потпуности слаже да наводима које је изнео тужилац и то у смислу како је тужилац дао тумачења чланова Римског статута, поступка Генералног секретара по питању приступа Палестине и да је њен приступ Римском статуту довољан за заснивање надлежности.⁶⁰ Суд такође наводи да је седам држава дало изјаву да сматрају да надлежност не може бити заснована на овај начин, а да су притом исте те државе биле уздржане у тренутку када је Палестина

57 *Prosecution Response to the Observations of Amici Curiae, Legal Representatives of Victims, and States*, бр. ICC-01/18-131, *op. cit.*, пара. 74.

58 Шабас (*Schabas*) наводи да постоји доста случајева где држава има надлежност и на територијама које јој не припадају, што јој не дозвољава да пренесе и ту надлежност МКС-у. Исто важи и у обрнутој ситуацији, где држава не може забранити МКС-у да заснује надлежност на делу њене територије, само зато што она не врши надлежност на њој. *Opinion in Accordance with Article 103 of the Rules of Procedure and Evidence*, бр. ICC-01/18-71, 15. март 2020. доступно на: <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-71>, Последњи приступ, 3. април 2024, пара. 25-26.

59 *Prosecution Response to the Observations of Amici Curiae, Legal Representatives of Victims, and States*, бр. ICC-01/18-131, *op. cit.*, пара. 70-73.

60 *Decision on the 'Prosecution request pursuant to article 19(3) for a ruling on the Court's territorial jurisdiction in Palestine'*, бр. ICC-01/18-143, 5. фебруар 2021. доступно на: <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-143>, Последњи приступ, 3. април 2024, пара. 89-103.

приступила Римском статуту.⁶¹ Овим увиђамо апсурд целог процеса, јер не може се извести логичан закључак зашто се ове државе нису противиле када је Палестина приступала Римском статуту, притом знајући да тиме Суд може засновати надлежност, а да сад кад се поставља конкретно питање да ли засновати надлежност или не, оне имају одређене примедбе.

Што се тиче другог приступа, Суд налази да је то политичко питање које не спада у његову надлежност и да он не може доносити одлуке које ће везивати међународну заједницу. У том погледу он одбија да узме у разматрање питање да ли је Палестина држава по правилима међународног права или није.⁶²

4. ЗАКЉУЧАК

Кроз претходно излагање смо покушали да прикажемо анализу кључних делова *Ситуације у Палестини* и то од самог почетка, односно од приступа Палестине Римском Статуту, па све до прерастања из правне ситуације у кривични поступак. Овом приликом бисмо направили резиме са пар разматрања и дали претпоставке како ће се поступак даље одвијати.

Прва примедба коју имамо јесте чињеница да је у питању *proprio motu* истрага. Изнели бисмо став да нам је несхватљиво зашто је поступак овако инициран, а не тако што би Палестина пријавила кривична дела тужиоцу, на основу чега би он могао да започне са истрагом. Један од могућих разлога оваквог поступања јесте споран статус Палестине. Поводом њеног пријављивања кривичних дела из надлежности Суда би могло да се покрене питање да ли она уопште има то право, имајући у виду да је ово право резервисано за државе, а питање статуса Палестине да ли је она држава или није и даље није дефинитивно решено. Сматрамо да би постојала могућност да, чак и да је на овај начин покренут поступак пред Судом, опет дође до постављања истих питања која су се јавила у досадашњем поступку.

Слажемо се и са неким аргументима из поднетих изјава, који наводе да је питање надлежности преурањено и да постоји ризик да се оно поново постави у фази кривичног поступка, чиме би се додатно одуговлачило и непотребно пролазило кроз исти поступак као у претходној фази. Иако увиђамо да постоји могућност да дође до промене чињеничног стања које би дало оправдани разлог за поновно разматрање истог питања, и даље се држимо мишљења да би то само одуговлачило поступак, чиме би се негирала његова ефективност и економичност, као и задовољење правде.

Додали бисмо да сматрамо да постоји и други битнији разлог зашто је ово питање било непотребно у овој фази, а то је чињеница да за сад нико није окривљен ни за једно кривично дело. Увиђамо да је Суду неопходно да заснује *in abstracto* надлежност, али је овај корак био потпуно непотребан,

61 *Ibid.*, пара. 101.

62 *Ibid.*, пара. 108.

јер се на крају дошло до решења које је још на почетку било очигледно, а то је да је Палестина држава за потребе Суда и да самим тим он већ поседује *in abstracto* надлежност над њеном територијом и држављанима.

Апсурдним сматрамо и постављање питања да ли је Палестина држава по правилима међународног права. Суд једноставно није компетентан да одговори на ово питање, јер оно не спада у његову надлежност, па је невероватно да би га тужилац уопште и поставио имајући у виду да на самом почетку наглашава да се треба држати правних, а не политичких оквира.

Као последњи став бисмо изнели да предвиђамо много бржи темпо одвијања даљег поступка. Разлог томе је што је кривични поступак започет, изабране су судије које ће чинити састав Већа које води претходни поступак, те да постоји развијена мрежа која на свака три месеца доставља податке тужиоцу о дешавањима на територији Палестине.

ЛИТЕРАТУРА

- Арсвић К., „Агресија као међународно кривично дело с освртом на надлежност Међународног кривичног суда”, *Раскрића међународној кривичној и кривичној права – реформа правосудних закона Републике Србије* (ур. М. Шкулић, И. Миљуш, А. Шкундрић), Удружење за међународно кривично право: Универзите, Правни факултет, Београд, 2023.
- Бабић М., *Међународно кривично право*, друго издање, Правни факултет, Бања Лука, 2021.
- V. Degan, Pavišić B., *Međunarodno kazneno pravo*, Pravni fakultet sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2005.
- Banović B., Bejatović S., Turanjanin V., *Međunarodno krivično pravo*, Pravni fakultet, Institut za pravne i društvene nauke, Kragujevac, 2020.
- Етински Р., *Међународно јавно право*, Службени гласник, Београд, 2010.
- Janković B., Radivojević Z., *Međunarodno javno pravo*, osmo izmenjeno i dopunjeno izdanje, Punta, Niš, 2019.
- Крећа М., *Међународно јавно право*, тринаесто допуњено издање, Правни факултет Универзитета у Београду, Центар за издavalаштво, Београд, 2022.
- Krivokapić B., *Međunarodno javno pravo*, Poslovni i pravni fakultet Univerziteta "Union-Nikola Tesla": Institut za uporedno pravo, Beograd, 2017.
- McDougall C., *The Crime of Aggression under the Rome Statute of the International Criminal Court*, second edition, Cambridge University Press, New York, 2021.
- Petrović B., Jovašević D., *Međunarodno krivično pravo*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2010.
- Cassese A. et al., *International Criminal Law, cases & commentary*, Oxford University Press Inc., New York, 2011.
- Shaw M., *International Law*, sixth edition, Cambridge University Press, New York, 2008.
- Шкулић М., *Међународно кривично право*, друго издање, Правни факултет, Београд, 2022.

- Шкундрић А., *Надлежност међународних кривичних судова и трибунала*, мастер рад, Универзитет у Београду – Правни факултет, Београд, 2021.
- Шкундрић А., *Ајресија као злочин проишав мира*, мастер рад, Универзитет у Београду – Правни факултет, Београд, 2022.

ПРАВНА ПРАКСА

- Amicus Curiae Submissions of the Israel Bar Association*, бр. ICC-01/18-80, 16. март 2020. <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-80>.
- Amicus curiae observations of the Republic of Austria*, бр. ICC-01/18-76, 15. март 2020. <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-76>.
- Victims' Observations on the Prosecution request pursuant to article 19(3) for a ruling on the Court's territorial jurisdiction in Palestine*, бр. ICC-01/18-105, 16. март 2020. <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-98-0>.
- Victims' observations on the Prosecutor's request for a ruling on the Court's territorial jurisdiction in Palestine*, бр. ICC-01/18-99, 16. март 2020. <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-99>.
- Decision on the 'Prosecution request pursuant to article 19(3) for a ruling on the Court's territorial jurisdiction in Palestine'*, бр. ICC-01/18-143, 5. фебруар 2021. <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-143>.
- Decision on Applications for Leave to File Observations Pursuant to Rule 103 of the Rules of Procedure and Evidence*, бр. ICC-01/18-63, 20. фебруар 2020. <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-63>.
- Decision assigning judges to divisions and recomposing Chambers*, бр. ICC-Pres-01/18-145, 16. март 2021. <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-145>.
- Decision on the Election of the Presiding Judge*, бр. ICC-PTCI-01/18-146, 23. март 2021. <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-146>.
- Observation with respect to the Situation of Palestine on behalf of the European Centre for Law and Justice*, бр. ICC-01/18-70, 13. март 2020. <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-70>.
- Observations bz the Federal Republic of Germany*, бр. ICC-01/18-103, 16. март 2020. <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-103>.
- Opinion in Accordance with Article 103 of the Rules of Procedure and Evidence*, бр. ICC-01/18-71, 15. март 2020. <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-71>.
- Prosecution request pursuant to article 19(3) for a ruling on the Court's territorial jurisdiction in Palestine*, бр. ICC-01/18-12, 22. јануар 2020. <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-12>.
- Prosecution Response to the Observations of Amici Curiae, Legal Representatives of Victims, and States*, бр. ICC-01/18-131, 30. април 2020. <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-131>.
- Submission on Behalf of Palestinian Victims Residents of the Gaza Strip with confidential Annex*, бр. ICC-01/18-112, 16. март 2020. <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-112>.

Submissions on behalf of child victims and their families pursuant to article 19(3) of the statute, бр. ICC-01/18-102, 16. март 2020. <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-102>.

Submission of Observations Pursuant to Rule 103, бр. ICC-01/18-69, 12. март 2020. <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-69>.

ИНТЕРНЕТ ИЗВОРИ

Конфорта М., Муниврана Вајда М., „The Principle of Complementarity in the Jurisprudence of the ICC“, *Зајребачка правна ревија*, том. 3, бр. 1, 2014., 9-27. <https://hrcak.srce.hr/129512>.

Robbinson D., „Three Theories of Complementarity: Charge, Sentence or process?“, *Harvard International Law Journal Online*, Vol. 52, 2012. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2455932.

Marica Mičić*

(IN)EFFICIENCY OF THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT WITH REFERENCE TO THE SITUATION IN THE STATE OF PALESTINE

Summary

In this paper, we delve into the jurisdictional aspects surrounding the Situation in the State of Palestine within the International Criminal Court (ICC). Specifically, our focus lies on the prosecutor's request under Article 19(3) for a ruling on the Court's territorial jurisdiction in Palestine, which, in our assessment, presents flawed argumentation. Throughout this analysis, we address key elements of the prosecutor's request, including the contentious issue of Palestine's statehood and the criteria used to determine it. Our objective is to examine the shortcomings of this legal case and shed light on the arguments presented before the Court. It becomes evident that the arguments put forth lack coherence and at times veer into the realm of politics, departing from a strictly legal standpoint. This paper seeks to underscore the inefficiency of the case while highlighting the implications of arguments that stray beyond legal boundaries.

Key words: War in Palestine, International Criminal Court, investigation, efficiency.

---

* Fourth year undergraduate student, University of Belgrade, Faculty of Law, mari-camicic001@gmail.com.